

Detta är en utskrift från Justitiekanslerns webbplats

Anmälan med anledning av att polisen låtit en tidningsreporter och en fotograf följa med en polispatrull i arbete

Beslutsdatum 2013-02-22

Diarienummer 7353-12-30

Justitiekanslerns beslut

Justitiekanslern vidtar inte någon ytterligare åtgärd, men uttalar viss kritik mot en polisenhetschef som i strid med gällande tjänsteföreskrift fattat beslut om att låta en tidningsreporter och en fotograf följa med en bilburen polispatrull under ett arbetspass.

Sammanfattning av ärendet

En reporter och en fotograf vid en dagstidning har av polisen tillåtits följa med en bilburen polispatrull under en lördagskväll.

Gällande sekretesslagstiftning medför enligt Justitiekanslerns bedömning att utrymmet för att tillåta sådant medföljande är mycket litet. Om detta i undantagsfall ska tillåtas bör polisens beslut i frågan föregås av noggranna överväganden från polisledningens sida.

Justitiekanslerns underlag i det aktuella fallet ger inte stöd för att tidningens medarbetare, utan giltigt samtycke från enskilda som berörts, fått del av någon uppgift som omfattats av sekretess. Viss kritik uttalas ändå mot den polisenhetschef som, i strid med gällande tjänsteföreskrift, beslutat att ge tidningens medarbetare tillstånd att följa med polispatrullen. I övrigt vidtar Justitiekanslern ingen åtgärd i ärendet.

Bakgrund

Polismyndigheten i Jönköpings län mottog den 23 oktober 2012 en anonym anmälan angående ett reportage i Smålands-Tidningen. Det aktuella reportaget innehöll text och bilder från en reporter och en fotograf som följt en polispatrull i dess arbete under en lördagskväll. I anmälan, som uppgavs avse brott mot tystnadsplikt och "brott mot sekretesslagen", framhölls att det inte var rimligt att två personer som inte omfattas av tystnadsplikt skulle få följa verksamheten på detta sätt, och att de enskilda personer som det skrivits om inte fått det skydd av sekretess som lagen föreskriver. Enligt anmälaren måste det utredas vem som fattat beslut att tillåta journalister delta och komma i kontakt med sekretesskyddad information. Detta måste enligt anmälaren vara brottsligt.

Polismyndigheten överlämnade anmälan till Rikspolisstyrelsen, som i sin tur lämnade den hit för prövning. Justitiekanslern inhämtade ett exemplar av det aktuella reportaget.

I ett beslut av den 6 december 2012 fann Justitiekanslern att anmälan inte gav anledning att anta att någon polisman gjort sig skyldig till brott och att någon förundersökning därför inte skulle inledas. Samtidigt beslutades dock att ett yttrande skulle inhämtas från Polismyndigheten i Jönköpings län inom ramen för Justitiekanslerns tillsynsuppgifter.

Utredningen

Det aktuella reportaget, rubricerat "En lördagsnatt i polisens spår", publicerades i Smålands-Tidningen den 20 oktober 2012. Av reportaget framgår bl.a. följande.

En reporter och en fotograf från tidningen följde en polispatrull i dess arbete under en lördagskväll på det Småländska Höglandet. De var först närvarande vid den genomgång på polisstationen – en så kallad utsättning – som inleder arbetspassen. Därefter följde de under kvällen och natten en bilburen patrull bestående av två poliser.

Vid utsättningen tilldelades poliserna bl.a. ett papper med information om s.k. livsstilskriminella som polisen hade "extra koll på", information om fordon som bedömdes "vara intressanta", samt bilder och namn på personer som var efterlysta. Journalisten åkte sedan med i en polisbil och tog del av samtal och radiokommunikation i denna. De larm som patrullen åkte på gällde bl.a. en person som bedömdes som självmordsbenägen och som lät sig "tas med till psykakuten för att få hjälp", ett bråk i en lägenhet där en man och en kvinna uppgavs ha slagit varandra (poliserna stannade "en ganska lång stund och [pratade] med personerna om deras livssituation") samt en berusad man som uppgavs ha varit aggressiv och hotat sina vänner med kniv. Den sistnämnda mannen omhändertogs för att han skulle "få sova ruset av sig". Några namn eller andra uppgifter för att identifiera de nämnda personerna finns inte i reportagetexten.

Reportaget är illustrerat med nio olika fotografier. Fyra av dessa synes återge miljöer hänförliga till polisstationen och dess omgivning. Av de återstående fotografierna föreställer ett vad som synes vara en städskrubba i en privatbostad (enligt bildtexten letar polisen narkotika). De övriga är tagna på gator och torg respektive i ett trapphus. Inget fotografi identifieras som hänförligt till någon av de beskrivna larmsituationerna.

Justitiekanslern har inhämtat ett yttrande från Polismyndigheten i Jönköpings län av vilket framgår följande.

Polismyndigheten har i tjänsteföreskrift, A 942-4517/12, behandlat frågan om utomståendes möjligheter att följa polisens operativa arbete. Där anges bl. a. att det är myndighetschefen, eller den som fått delegation, som beslutar om utomstående personer får medfölja i polisens tjänstefordon. Beslutet ska dokumenteras och sekretessförbehåll ska skrivas. [...]

Någon delegation av beslutsbefogenheten vid denna ärendetyp finns inte vid polismyndigheten.

Såvitt polismyndigheten i dagsläget kan bedöma har åtgärden inte fått några negativa konsekvenser för någon enskild eller inneburit något menligt för polisverksamheten. Oaktat det så har gällande tjänsteföreskrift inte följts; beslutet om medföljande har inte fattats av behörig person, har inte dokumenterats på föreskrivet sätt och något sekretessförbehåll har inte skrivits.

Den nämnda tjänsteföreskriften, som har fogats till Polismyndighetens yttrande, har i aktuell del följande lydelse.

6. Medföljande i polisfordon

Utomståendes möjligheter att följa polisens operativa arbete är enligt det gällande rättsläget synnerligen begränsat på grund av risken för att sekretessbelagda uppgifter sprids, se Etiska rådets yttrande RA-100-2788/11.

Det är myndighetschefen, eller den som fått delegation, som beslutar om utomstående personer i studiesyfte får medfölja i polisens tjänstefordon. Beslutet ska dokumenteras och sekretessförbehåll ska skrivas.

Polismyndigheten har i övrigt, vad gäller ställningstagandet att tillåta två journalister följa med en polispatrull under arbete samt hur medföljandet organiserats och genomförts, hänvisat till en promemoria upprättad av CE, chef på polisenheten Höglandet. Av promemorian framgår bl.a. följande.

I samband med [diskussioner med en journalist vid Smålands-Tidningen] lyftes tanken med att kunna visa allmänheten vad polisarbetet handlar om. Jag såg möjligheten att kunna visa på det komplexa arbetet som utförs av polisen och då i första hand det arbete som utförs i yttre tjänst. Det handlar om att visa allmänheten hur vi arbetar mot våra övergripande mål, att minska brottsligheten och öka tryggheten. Vi bedriver en verksamhet som skall präglas av öppenhet och transparens så långt det är möjligt. Polisens uppdrag sker på uppdrag av

allmänheten och då har de rätt att få en rättvisande bild av vår verksamhet. Eftersom mediebilderna tidigare var, som vi uppfattar den, ensidig såg vi en nödvändighet i att på ett nytt sätt få ut bilden av hur Polisen på Högländet verkar för att invånarna ska känna sig trygga, hur vi arbetar för att förhindra att brott begås samt förklara hur ingripandeverksamheten går till.

[...]

Vi kom överens med aktuell journalist att de skulle få följa vår verksamhet en helgkväll. De skulle kunna följa verksamheten och ge sin bild av vår verksamhet ut till allmänheten. De villkor som ställdes var att det inte fick finnas möjlighet att identifiera någon berörd person. Det fick ej heller beskrivas några polistaktiska metoder avseende vårt arbetssätt som kan äventyra vårt framtida arbete.

[...]

Aktuell journalist och fotograf träffade det yttre befäl som de skulle få följa. De fick närvara i samband med den utsättning som skedde inför arbetspasset. Journalisten fick sedan åka med i yttre befäls polisbil medan fotografen åkte i egen bil i anslutning till polisbilen. Vid de ingripanden som de följde så tillfrågades berörda personer av polisen om det var ok att Smålandstidningen fick vara med, detta för att garantera den personliga integriteten, både hos den drabbade men även för den som kunde vara aktuell för vårt ingripande. Om så inte var fallet så fick de vänta i bilarna tills arbetet var klart.

Det upprättades ingen skriftlig handling avseende sekretessfrågan utan det skedde genom en muntlig överenskommelse mellan journalisten och chefen för akutsektionen, kommissarie [L-G R].

Innan tidningsartikeln publicerades så fick aktuellt yttre befäl och chefen för akutsektionen ta del av den och korrigera de sakfel som fanns samt justera om det fanns några känsliga uppgifter. I den dialog som jag fört med Smålandstidningens chefredaktör så har tidningen haft en stor ambition att inte på något sätt publicera några känsliga detaljer. Det kan också konstateras enligt mitt förmenande att det inte finns några uppgifter eller bilder i artikeln som gör att någon allmänhet kan identifieras.

Jag har under våren/sommaren nämnt för min närmaste chef att vi hade för avsikt att genomföra detta och han har inte haft någon erinran mot detta.

Justitiekanslerns bedömning

Rättslig reglering

Enligt 1 kap. 2 § fjärde stycket regeringsformen ska det allmänna värna den enskildes privatliv. Bestämmelsen har inte någon bindande verkan för det allmännas utövning av den offentliga makten men bekräftar den självklara inställningen att myndigheterna ska beakta den enskildes intresse av integritet så långt det är möjligt med hänsyn till andra skyldigheter som myndigheterna har.

Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, innehåller föreskrifter bl.a. om sekretess och tystnadsplikt i det allmännas verksamhet. I 35 kap. 1 § OSL finns bestämmelser som avser att ge skydd för enskilds personliga förhållanden i polisens brottsbekämpande verksamhet. I bestämmelsen föreskrivs att sekretess gäller för uppgift om enskilds personliga förhållanden, med vissa i 6 § angivna undantag, i utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål (första stycket 1) och i polismyndighets verksamhet i övrigt för att förebygga, uppdaga, utreda eller beivra brott (första stycket 4), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider skada eller men. Sekretessen enligt punkten 4 innebär att det är möjligt att hemlighålla uppgifter om enskildas personliga förhållanden som mera allmänt hänför sig till polisens brottsbekämpande verksamhet, men träffar också sådana uppgifter om personliga förhållanden som polisen får kännedom om i samband med lägenhetsbråk o.d., där den ingriper för att awärja brott (se bl.a. prop. 1979/80:2, del A, s. 283).

De nämnda sekretessreglerna är inte tillämpliga när polisen utanför den rent brottsbekämpande verksamheten utövar de hjälpande funktioner som polisen självständigt utför med stöd av polislagen. Då kan det istället bli fråga om sekretess enligt 35 kap. 20 § OSL. Enligt den bestämmelsen gäller sekretess hos polismyndigheterna för uppgifter om enskildas personliga förhållanden som hänför sig till sådan verksamhet som enbart innefattar hjälp eller annat bistånd åt enskilda, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider men om uppgiften röjs. Ett ingripande som sker med stöd av lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m., LOB, utgör ett exempel på en sådan verksamhet som omfattar hjälp eller bistånd åt enskild i sekretesslagens mening (se RÅ 1994 not. 184). Ett annat exempel på verksamhet som omfattas är när polisen ingriper för att awärja ett självmord eller hjälper någon till sjukvård (se Lenberg m.fl. Offentlighets- och sekretesslagen – En kommentar, version den 1 juli 2012, 35:20).

Sekretess till skydd för enskilda enligt de angivna reglerna kan helt eller delvis efterges av den enskilde (se 12 kap. 2 § OSL). Ett samtycke behöver inte vara uttryckligt, utan även ett tyst s.k. presumerat samtycke får godtas. På vissa förvaltningsområden kan emellertid högre krav på samtyckets form vara motiverade med hänsyn till uppgifternas känsliga natur (jfr JO 1990/91 s. 366).

Om det av olika skäl finns behov av att låta utomstående ta del av uppgifter för vilka det råder sekretess, kan det hinder för röjande av uppgiften som sekretessen innebär falla bort genom att myndigheten uppställer förbehåll som inskränker den enskildes rätt att lämna uppgiften vidare eller att på annat sätt utnyttja den, se 10 kap. 14 § OSL. Förbehållet inskränker således rätten för mottagaren av uppgiften att förfoga över den. Genom förbehållet uppkommer vidare en tystnadsplikt för den person som förbehållet riktar sig till. Förbehåll uppställs av myndigheten. För att ett förbehåll ska få rättslig verkan gentemot den som det riktat sig till ska det utformas som ett formligt beslut av vilket ska framgå bl.a. vem som träffas av förbehållet och vad förbehållet har för innebörd (se JO 1992/93 s. 197 och 1994/95 s. 574). Dokumentationen av ett förbehåll kan i regel ske genom att den handling som ska lämnas ut förses med en anteckning om förbehållet.

Bestämmelserna om sekretess innebär ett förbud mot att röja uppgifter, vare sig det sker muntligen eller genom att allmänna handlingar lämnas ut eller på annat sätt (3 kap. 1 § OSL). I uttrycket "på annat sätt" innefattas t.ex. ett röjande som innebär att ett hemligt föremål förevisas för någon utomstående enskild person, eller att en utomstående tillåts att närvara vid viss verksamhet eller bese föremål eller anläggningar. I det fall där uppgiftslämnandet sker på så sätt att den som mottar uppgifterna får närvara vid viss verksamhet eller liknande bör dokumentationen av ett sekretessförbehåll kunna ske genom en handling som anger att förbehållet avser de uppgifter som röjs på detta sätt (se prop. 1979/80:2, del A, s. 351).

Den som röjer en uppgift som är sekretessbelagd och som han eller hon är skyldig att hemlighålla kan dömas för brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken. Straffansvar föreligger även vid gärningar som begås av oaktsamhet, men inte i ringa fall.

I sammanhanget ska också reglerna om meddelarfrihet uppmärksammas. Enligt 1 kap. 1 § tredje stycket tryckfrihetsförordningen står det var och en fritt att meddela uppgifter och underrättelser i vilket ämne som helst för offentliggörande i tryckt skrift till bl.a. skriftens utgivare eller, om för skriften finns särskild redaktion, till denna. Denna meddelarfrihet gäller givetvis journalister och andra som medverkar vid tillkomsten av ett reportage i en tryckt skrift, men också offentligt anställda som polismän, såvida inte uppgiftslämnandet kan sägas ha skett enbart för myndighetens räkning. Undantag från denna grundlagsskyddade meddelarfrihet råder enligt 7 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen i de fall där meddelandet innefattar brott av visst allvarigare slag, oriktigt utlämnande av allmän handling som inte är tillgänglig för envar när gärningen är uppsåtlig eller uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt i vissa fall som särskilt anges i OSL (s.k. kvalificerade tystnadsplikter). Det kan här nämnas att sekretess enligt 35 kap. 1 respektive 20 §§ OSL inte ingår bland dessa särskilt angivna fall. Däremot viker meddelarfriheten för en sådan tystnadsplikt som följer av ett sekretessförbehåll enligt 10 kap. 14 § OSL.

Allmänna utgångspunkter

Justitiekanslern har tidigare i flera beslut behandlat fall när polisen låtit TV-team följa dess verksamhet (se

Justitiekanslerns beslut den 21 mars 2001 i ärende 1719-99-22, den 31 augusti 2007 i ärende 6788-06-31 och den 7 december 2007 i ärende 5785-05-21). Många av de allmänna överväganden som finns i de besluten gör sig gällande också i fall som det nu aktuella, dvs. när tidningsjournalister tillåts följa polisens verksamhet.

Inledningsvis bör framhållas att det många gånger kan vara både lämpligt och önskvärt att polisen medverkar vid mediernas rapportering kring myndighetens verksamhet. En sådan medverkan får dock aldrig ta sig sådana former att allmänhetens förtroende för polisväsendet skadas eller att de regler som styr den polisiära verksamheten överträds. En öppen hållning gentemot medierna får inte heller gå ut över den enskildes berättigade krav på integritet.

En grundläggande förutsättning för att polisen ska kunna medverka till ett tidningsreportage är självfallet att denna medverkan inte medför att sekretess röjs. Det ska här påpekas att meddelarfriheten inte gäller myndigheter som sådana. Om en myndighet själv beslutar att lämna ut viss information hindrar således inte tryckfrihetsförordningen att ett ingripande kan ske med stöd av bestämmelser utanför grundlagsområdet, om utlämnandet skulle innefatta ett brott mot sekretessregleringen (jfr 7 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen).

Vid en sådan fortlöpande förmedling av uppgifter från myndigheten till utomstående som i allmänhet sker när polisen samarbetar med journalister i syfte att skildra det polisiära arbetet finns en klar risk att enskilda polismän inte i varje situation hinner eller förmår överblicka om sekretesskyddade uppgifter röjs. Det är därför av betydelse att ett sådant samarbete noga regleras samt att det planeras och övervägs på förhand av polisledningen så att de polismän som deltar är väl medvetna om vilka åtgärder som behöver vidtas för att inte sekretess ska röjas i de fall där meddelarfriheten inte gäller.

Vad gäller möjligheten att låta journalister följa med vid polisens reguljära patrullverksamhet, t.ex. under en helgkväll, bör vidare följande beaktas.

Arbetet för sådana polispatruller torde normalt innefatta såväl brottsbekämpande eller brottsförebyggande verksamhet där sekretess för uppgifter om enskildas personliga förhållanden kan bli aktuell enligt 35 kap. 1 § OSL, som bistånd från polisen till enskilda där sekretess kan gälla enligt 35 kap. 20 § samma lag. Enligt det förstnämnda lagrummet ska sekretess gälla om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men (ett s.k. omvänt skaderekvisit), och enligt det sistnämnda lagrummet gäller sekretess om det kan antas att sådant men uppstår om uppgiften röjs (s.k. rakt skaderekvisit).

Vid den tidpunkt när tillståndet att medfölja ges är det vid denna typ av verksamhet som regel inte möjligt att överblicka vilken information som fortlöpande kommer att förmedlas till de medföljande journalisterna. Eftersom uppgifterna ännu inte materialiserats kan det inte ske någon sekretessprövning. Detta medför i sin tur att det inte heller kan ske någon prövning av frågor om förbehåll som inskränker journalisternas rätt att lämna uppgifter vidare eller att på andra sätt utnyttja dem (10 kap. 14 § OSL). Det torde därför i regel inte vara möjligt att redan i samband med att journalister ges tillstånd att följa med polisen för den aktuella typen av reportage besluta om sådana förbehåll.

Något undantag från den grundlagsskyddade meddelarfriheten råder som framgått inte vid sekretess enligt de nämnda reglerna i 35 kap. OSL (se 1 kap. 1 § och 7 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen). Konsekvensen av att ett giltigt förbehåll 10 kap. 14 § OSL inte kan ställas upp är därmed att det inte går att straffrättsligt ingripa mot journalister som medverkar vid publiceringen av uppgifter för vilka sekretess gäller. Någon granskning före publiceringen eller något förbud mot tryckning av en skrift får naturligtvis inte heller förekomma, och det är inte tillåtet för myndigheter eller andra allmänna organ att på grund av en skrifts innehåll hindra tryckning eller utgivning av skriften eller dess spridning bland allmänheten (se 1 kap. 2 § tryckfrihetsförordningen, det s.k. censurförbudet).

Av detta följer att det är ofrånkomligt att ett beslut att låta journalister följa med en polispatrull medför en risk för att uppgifter som omfattats av sekretess till skydd för enskilda – men som journalisterna inom ramen för meddelarfriheten är fria att publicera – kommer att röjas. Utrymmet för att fatta sådana beslut måste därmed anses vara mycket litet.

Att det förhåller sig på motsvarande sätt beträffande utrymmet för att låta TV-team följa polisens verksamhet konstaterades av Justitiekanslern redan i de ovan nämnda besluten från år 2001 och 2007. Rikspolisstyrelsen gav år 2002 in en skrivelse till Justitiedepartementet med en begäran att den gällande regleringen skulle ändras, eftersom den medförde att viktiga inslag i polisarbetet blev undandragna allmänhetens insyn. Även Justitiekanslern har efterlyst en reglering på området. År 2007 tillsatte regeringen en utredning (den s.k. Insynsutredningen) med uppdrag bl.a. att utreda om sekretessregleringen borde ändras så att enskilda i studiesyfte kan följa en myndighets verksamhet, t.ex. en polismyndighets operativa verksamhet, under tystnadsplikt. Utredningen har lämnat ett förslag om sådana ändringar (se SOU 2009:72 s. 93 ff., samt Justitiekanslerns remissyttrande av den 13 november 2009 över betänkandet, ärende 6093-09-80). Förslaget har dock ännu inte lett till någon lagstiftning.

Överväganden beträffande det nu aktuella fallet

Vad gäller händelsema under den lördagskväll när Smålands-Tidningens medarbetare följde en bilburen polispatrull kan följande framhållas.

Det förlopp som beskrivs i reportaget har av allt att döma omfattat delvis brottsbekämpande eller brottsförebyggande verksamhet, delvis bistånd från polisen till enskilda. För båda dessa verksamhetstyper kan sekretess gälla till förmån för enskilda enligt de regler som beskrivits ovan. I vart fall i samband med de olika larmutryckningar som beskrivs i reportaget synes vidare typiskt sett känsliga uppgifter om enskilda ha förekommit, bl.a. att en berusad person omhändertagits och att en annan person hjälpts till psykiatrisk vård, samt vissa uppgifter i samband med ett uppgivet lägenhetsbråk. Det ligger mycket nära till hands att anta att flera av dessa uppgifter varit sådana som omfattats av sekretess.

Från polisens sida har upplysts att de personer som berördes vid ingripandena tillfrågades av polisen "om det var okej att Smålands-Tidningen fick vara med", och att reportern och fotografen annars fick vänta i bilarna till dess arbetet var klart. Detta aktualiserar frågor kring inhämtande av enskildas samtycke till att sekretess hävs.

Den sekretess som nu är i fråga är som framgått inte absolut, utan den enskilde kan förfoga över den (12 kap. 2 § OSL). I situationer som den aktuella kan dock inhämtandet av ett samtycke genom vilket sekretessen efterges vara förenat med en rad svårigheter. Det måste säkerställas inte bara att den som skyddas av sekretess i förväg faktiskt lämnar sitt samtycke, utan också att så sker på ett korrekt sätt och att personen i fråga är fullt medveten om vad samtycket innebär. Det finns en uppenbar risk att polisen kan framstå som någon form av garant för att journalisternas närvaro bör accepteras, och den som är föremål för ett polisingripande kan därmed känna sig tvingad att låta journalisterna närvara. Är personen påverkad eller förvirrad kan ett giltigt samtycke redan av det skälet ibland vara uteslutet (jfr JO 1998/99 s. 458 och 2011/12 s. 544). Därtill kan konstateras att, om en utomstående person befinner sig i en polisbil som svarar på ett larm, denne måste antas få del av initiala uppgifter om den aktuella händelsen vilka redan i sig kan omfattas av sekretess. En ordning med i förväg lämnat samtycke från enskilda torde sålunda ofta vara omöjlig att upprätthålla.

Det underlag som Justitiekanslern har haft i ärendet ger inte stöd för att Smålands-Tidningens medarbetare i detta fall, utan att ett giltigt samtycke förelegat från den enskilde, fått del av någon uppgift som omfattats av sekretess. Trots detta bör det upprepas att stor försiktighet och noggrannhet måste iaktas från polisens sida om man beslutar att inhämta samtycke från enskilda av nu aktuellt slag, särskilt i samband med ingripanden som avser personer i utsatta situationer.

Det kan också noteras att medarbetare hos polisen i det nu aktuella fallet enligt uppgift har fått ta del av tidningsartikeln innan den publicerades och därvid beretts tillfälle att "korrigera de sakfel som fanns samt justera om det fanns några känsliga uppgifter". Av det underlag som varit tillgängligt för Justitiekanslern framgår inte något annat än att granskningen i detta fall skett i samförstånd med tidningens medarbetare. Även om någon erinran inte i och för sig kan riktas mot polisen för dess deltagande i ett sådant på frivillighet grundat granskningsförfarande, finns det ändå skäl att framhålla att polisen måste iaktta viss försiktighet och återhållsamhet vid en sådan föregående granskning för att inte komma i konflikt med tryckfrihetsförordningens censurförbud (1 kap. 2 § tryckfrihetsförordningen).

Det som kommit fram om förloppet under och efter den aktuella lördagskvällen föranleder i övrigt inte några synpunkter från Justitiekanslerns sida. Däremot bör följande framhållas om beslutet i sig att journalisterna skulle tillåtas följa en bilburen polispatrull i arbetet.

Utrymmet för att ge sådana tillstånd är som framgått mycket litet. Om ett tillstånd i något undantagsfall kan bli aktuellt måste detta föregås av noggranna överväganden från polisledningens sida. Att så bör vara fallet har också uppmärksammats av Polismyndigheten i Jönköpings län, som utfärdat en tjänsteföreskrift enligt vilken det är myndighetschefen, eller den som fått delegation, som under förutsättning att gällande sekretessbestämmelser medger det, ska besluta att utomstående i studiesyfte får medfölja i polisens tjänstefordon. Tjänsteföreskriften har emellertid i detta fall inte följts, utan beslutet att låta en journalist medfölja i en polisbil har utan delegation fattats av en polisenhetschef.

Av polisenhetschefens redogörelse i ärendet framgår att denne insåg att det kunde vara känsligt ur bl.a. sekretesssynpunkt att låta journalister följa med en polispatrull och att han därför underrättat sin närmaste chef om sin avsikt att ändå tillåta detta. Polisenhetschefen synes dock inte ha varit medveten om de tjänsteföreskrifter och de regler i övrigt som gällde på området. Han kan därför sammantaget – trots att det inte framgått att någon sekretessbelagd uppgift röjts i det enskilda fallet – inte undgå viss kritik för att han fattat ett beslut i strid med den gällande tjänsteföreskriften.

Det har ålegat polisenhetschefen att känna till den aktuella tjänsteföreskriften men också den chef han informerade borde ha känt till och därmed reagerat med anledning av underrättelsen. Det inträffade ger därmed intryck av att den aktuella föreskriften och de frågeställningar den väcker inte har tillräckligt uppmärksammats inom myndigheten. Utredningen i ärendet motiverar dock inte att någon direkt kritik riktas mot någon högre chef eller mot den aktuella polismyndigheten i ärendet.

Med dessa synpunkter, och den kritik som uttalats, avslutas ärendet.